

על איזה טעותים אין מוציאין ס"ת אחרת? חסירות ויתרות כגון ווי"ן או יודי"ן מלאים או חסרים שלא נשתנה בהם הענין והמבטא כגון במקום שהיה צריך לכתוב אבותינו מלא וי"ו ונמצא חסר או להיפוך וכן במקום שהיה צריך לכתוב מלא ביו"ד שימושית ונמצא חסר או להיפוך וכן אם נמצא חסר הנקודות שיש בס"ת לפעמים כמו איה שרה אשתך דוירא וכיוצא בו בכל אלו אין להוציא אחרת וה"ה אותיות גדולות וקטנות שנמסרו במסורה או עייני"ן הפוכות או פאי"ן כפופות וכה"ג אין להוציא אחרת. אותיות ותיבות שנמחקו קצת אם רישומן ניכר שתינוק דלא חכים ולא טיפש יכול לקרותן א"צ להוציא אחרת [ואפילו לכתחלה מותר] אבל אם הוסר הדין השחור ונשאר מראה אדמדם פסול ואם הוא מחמת יושן אין להחמיר בזה. נקרעו התפירות שבין יריעה ליריעה אפילו נקרע הרוב ועדיין מחוברת בחמש או בשש תפירות של קיימא כשר אבל בפחות מזה יש להוציא אחרת.

נמצא אות אחת דבוק לחבירו מה דינו? אם בשעת הקריאה נמצא אות אחד דבוק לחבירו אם הדביקות הוא בכל אורך האות או שנשתנה צורת האות ע"י הדביקות או שטעה וכתב דל"ת במקום רי"ש או ביי"ת במקום כ"ף צריך להוציא אחרת ואפילו אם ע"י דבוק זה לא נתקלקל אות השורש רק אות השימוש כגון וי"ו או יו"ד המשמשת אם אין שם דבק באורך האות רק מעט ולא נשתנה צורת האותיות וניכרים היטב לכתחלה אין להוציא ס"ת זו לקרות בה כ"ז שלא גררו הדבק ואם לא נודע והוציאו ס"ת ונמצא בשעת קריאה אם הדביקות בסוף האות שאם יגררו הדבק לבד יהיה חוזר להכשרו אזי בחול שאפשר לגרו ונקל לעשותו אף בשעת קריאה יש לגרו ויקרא להלן ואם אין שם מי שיכול לגרו בקל ובלי הפסד וקלוקל ויש טורח צבור לחזור אחר מי שיגורר במתון או אם אירע בשבת שא"א לגרור מותר לקרות בו כן, ואם הדביקות הוא בתחלת כתיבת האות או באמצעה שממקום הדביקות ולהלן נכתב בפסול יש להוציא אחרת אף דלא נשתנה צורת האות עיי"ו ויש מקילין שא"צ להוציא אחרת אף באופן זה ובשעת הדחק שאין שם אחרת וצריך שהות להביא ממקום אחר ס"ת כשרה יש לסמוך ע"ז לגמור הקריאה בס"ת זו. כל מקום שהוזכר בהלכות ס"ת שהוא פסול ודאי יש להוציא אחרת ודבר שהוא מחלוקת הפוסקים יש להקל לענין קריאת התורה שלא להוציא אחרת.

אין להם ס"ת אחרת מה יעשו? בשעת הדחק שאין לצבור רק ס"ת פסול ואין שם מי שיכול לתקנו לכתחלה לא יוציאו אפילו לחובת היום אמנם אם התחילו לקרות ואח"כ נמצא בה טעות ואין שם ס"ת אחרת זולתה י"א דגומרין ז' קרואים ומברכין לפנייה ולאחריה רק המפטיר יהיה השביעי והקדיש יאמרו אחר ההפטרה וי"א דישלים עם העולה הזה שנמצא אצלו הטעות הפרשה שלו ולא יברך ברכה אחרונה רק יעמוד שם והש"ץ יקרא לעולים אחרים עד תשלום ז' עולים ולא יברכו כלל רק הש"ץ יקרא לכל אחד פרשה שלו עד גמר הסדרה וזה העולה שנמצא הטעות בקריאה שלו העומד שם לא יסיח דעתו ויקרא בלחש עמהם ובגמר הסדרה יברך הוא ברכה האחרונה והוא יאמר גם כן ההפטרה בנביא בכרכותיה ויש מי שכתב שיאמר ההפטרה בלי ברכות. ואם נמצא הטעות בשלישי או בשאר העולין אחר סיום קריאתן שברכו ברכה אחרונה ואין שם ס"ת אחרת זולתה יקרא הקורא שאר הפרשיות עד גמר הסדרה בלא ברכה.

ספר תורה שנמצא בה פסול האם מוציאין ס"ת אחרת? ספר תורה שחסר תיבה אחת או אות אחת או שנמצא בה טעות לכתחלה אין להוציאה ולברך עליה אפילו במקום שאין לו אחרת אך אם נמצא הטעות אחר שכבר קראו הסדרה עלתה להם הקריאה ואין צריך להוציא ס"ת אחרת. וה"ה אם נמצא הטעות בין גברי לגברי ועדיין לא השלימו הז' קרואים לענין מה שכבר קראו יצאו בדיעבד אך לקרות בה עוד אסור ומוציאין אחרת ומתחילין ממקום שפסקו הקריאה וה"ה אפילו לא נודע להם הטעות עד אחר שקראו אחר הטעות ג' או ד' פסוקים ג"כ אין מתחילין אלא ממקום שפסקו ומשלימין הקרואים עם אותם הראשונים שקראו במוטעת ויכולין גם להוסיף הוספות [ומ"מ אם אפשר טוב יותר שיקראו ז' קרואים בס"ת שהוציאו].

נמצא בו פסול באמצע קריאתו האם מוציאין ס"ת אחרת? אם באמצע קריאתו מצאו טעות אם לא קרא עדיין רק שני פסוקים או אפילו קרא ג"פ אך שא"א להפסיק שם כגון שהוא ב"פ סמוך לפרשה וכיו"ב לא יברך ברכה אחרונה אלא יוציא אחרת ויגמור קריאתו שמה ויברך ברכה אחרונה אבל אם כבר קרא ג"פ והוא במקום שאפשר להפסיק שם יברך ברכה אחרונה על הפסולה ואח"כ יוציא אחרת. נוהגין שלא להוציא ס"ת אחרת בשביל מפטיר והקדיש יאמר לאחר ברכות ההפטרה האחרונות ואם לא נודע הטעות עד לאחר שאמרו קדיש יקרא למפטיר בס"ת זו ג"פ בלא ברכה ולא יאמר קדיש עוד הפעם לאחר ההפטרה. ואם נמצא הטעות באמצע קריאת השביעי אם לא קרא עדיין ג"פ גומר קריאתו בספר הכשר ואם כבר קרא ג"פ בשביעי וה"ה באחרון פוסק ומברך ויקרא לאחר בס"ת כשר ממקום שפסק והלאה. ואם נמצא הטעות לאחר שקראו שבעה וכבר בירך באחרונה ועדיין לא קראו כל הסדרה לכו"ע צריך להוציא אחרת ויקרא בשניה בברכה ויכולין להוסיף כשאר שבתות. אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיר בשבת יגמור קריאתו ולא יברך אחריה וכל זה לענין מפטיר של שבת אבל בהפטרת יו"ט או של ארבע פרשיות וכיוצא ונמצא בו טעות יש להוציא אחרת כמו אם היה טעות בקריאת סדרה של שבת.

על איזה טעותים מוציאין ס"ת אחרת? הא דמוציאין אחר דוקא שנמצא טעות גמור כגון שהיה חסר או יתר תיבה או אות אחת או שהיה קרי במקום כתיב או פתוחה במקום סתומה או להיפוך וכן אם כתב פתוחה או סתומה במקום שא"צ או שחיסרה או אם נמצא שתי תיבות שלא הרחיק כראוי עד שתינוק דלא חכים ולא טיפש קורא כתיבה אחת או להיפוך שהרחיק באמצע התיבה עד שנראה לחינוך הנ"ל כשתי תיבות או כדרלעמר פדהצור אליצור עמינדב וכהנה שמקובל בידנו שתיבה אחת היא אם נמצא בשתי שיטות צריך להוציא אחרת. טעות שנשתנה במבטא אף שלא נשתנה הענין כגון כבש שהיה כתוב במקום כשב או שלמה שמלה צריך להוציא אחרת וכן ה"ה אם כתב מגרשיהן במקום מגרשיהם וכן אם כתב רחבה במקום רחבו וכן בפסוק והנה תומים בבטנה אם כתב תומים מלא באלף תאומים וכן בתיבת ונחנו מה אם כתב ואנחנו מה, וה"ה אם נשתנה הענין עיי"ו אע"ג שלא נשתנה במבטא כגון בתיבת ונמצא דמו כתב ונמצא דמו או בתיבת מאן יבמי שהוא שרש מיאון כתב מאין ביו"ד וכן כל כיוצא בזה צריך להוציא אחרת.

נמצא פטרת הפוסל בס"ת באמצע הקריאה ואין להם ס"ת אחרת מה יעשו?



Project Sponsored By:  DollarPhone

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

<p>חשיב תלמוד למנהגות וחסרות זוסי וזוסי דמי ציורים וטבלאות</p> <p>Tel \ Fax \ E-mail 1 800 466-7593 www.Hichadshyom.com</p>	<p>השליח עירון</p>
--	--------------------

האם מותר לקרות לתורה אדם אחד ב' פעמים ? אין קורין לאדם אחד בשני ספרי תורה בין בענין אחד ובין בשני ענינים כגון בשבת ר"ח או ביו"ט דדינא הוא שקורין למפטיר בספר אחר הנגלל מכבר ומוכן לאותו מקום כדי שלא יצטרכו לגלול בצבור את הספר ראשון אין לקרות למי שעלה באחרונה שיעלה הוא ג"כ למפטיר בספר השני אפילו אין שם אחר שידוע להפטיר אלא יגללו הס"ת ראשונה עד שיגיעו לשם. ואם ירצו לקרות למפטיר מהקוראים שקודם האחרון יש מתירין ויש אוסרין ואך בשמחת תורה יש להקל לקרות לחתן בראשית מי שעלה כבר בס"ת ראשונה. ובשלשה גברי בשלשה ספרים כגון ר"ח טבת שחל להיות בשבת ליכא משום פגם אפי' בענין אחד וה"ה תרי גברי בתרי ספרים. ואם ירצה הראשון מהשלשה לקרות בס"ת שלישית למפטיר תליא בפלוגתא הנ"ל.

באיזה אופן מותר לאחוז בס"ת ? אסור לאחוז אפילו נגיעה בעלמא ס"ת ערום בלא מטפחת וע"כ בעת שגוללים הס"ת קודם קריאה או בשעת הגבהה שכדי להשוות היריעה אוחזים בראשי היריעות כדי שיהיה שוה מבחוץ צריך הפסקת טלית או מטפחת להפסיק בין ידיו ליריעות הס"ת, ובעמודי הס"ת יכול לאחוז בלא מטפחת. וכ"ז דוקא כשאין צורך אבל כשיש צורך לתיקון הס"ת היכא דלא אפשר רשאי ומ"מ טוב שיטול ידיו תחלה אבל כשאין צורך אפילו בנטילת ידים יש להחמיר. וטוב להחמיר גם בשאר כתבי קודש אם לא נטל ידיו ודוקא כשכתובים אשורית על הקלף ובדיו כס"ת אבל ספרים שלנו שאין נכתבים באופן זה לכו"ע מותר ואפילו קודם נטילה ודוקא בסתם ידים אבל כשידוע שנגע במקום הטינופת יש להחמיר, ובס"ת אפי' בנט"י אסור.

מי מגביה הס"ת ? גדול שבביהכ"נ גוללו אע"פ שלא קרא בתורה ועכשיו נהגו שלא לדרקק ומכבדים אף לאנשים בינונים משום דרכי שלום. ואם יש שני יא"צ ביום אחד ואחד עלה לתורה יש לכבד השני בהגבהה. ומצות גלילה נהגו לכבד אף לקטנים שיש בהם דעת להבחין ענין דבר שבקדושה. אין הסגן רשאי לכבד במצות הגבהה למי שידי רותתין הרבה או לזקן ותש כח שידוע שהוא מגביהו לשבת מיד וגם האיש ההוא צריך למנוע נפשו מזה. ורגילים לקנותו בדמים יקרים והוא קודם להגדול ואם לא נמצא בביהכ"נ מי שקנה והגבאים מכבדים להישר בעיניהם בודאי ראוי לכבד לגדול. ונוהגין למכור הוצאות והכנסות.

מאיזה מין צריך לעשות המפה להס"ת ? י"א אם המעיל בצד אחד פשתן ובצד אחד משי צריך להפך המשי לצד הספר ולגלול ולא נהגו כן מ"מ לכתחלה טוב לנהוג כן ובעל נפש יעשה מפה משני צדדים בשוה ואף שפשתן באמצע נמי שרי. מפות ומטפחות וכן הפרוסות על השלחן אסור מכלאים אבל פרוכות ומה שמניחין בארון ואין יוצא עם הס"ת מותר של כלאים. ואין לגלול במפה הקרועה וה"ה המעיל שעליה ואפילו הן חדשים אם יש לו אחר.

האם מותר לעשות מפות מצרכי הדיוט ? אין לעשות מפות לס"ת וה"ה לכל תשמישי קדושה מדברים ישנים שנעשו בהם דבר אחר לצורך הדיוט ואם עדיין לא נשתמש בהן שרי ועכ"פ אין למחות בידו, אבל לתשמישי מצוה כגון כיס לטלית מותר וי"א דאפילו טלית עצמו מותר מיהו מתשמיש מגונה כגון מכנסים וכדומה אין לעשות. ובדיעבד בכ"ז אם עשאן אין לאסור ועכ"פ אם עשאו ונשתמש בהן לקדושה אסור להוריד ולעשות מהן תשמיש דתשמיש. ודוקא תשמיש קדושה אסור אבל תשמיש דתשמיש שרי ויש מחמירין ובצירוף עוד סניף אין להחמיר בזה. ודוקא כמות שהן אסור להשתמש בהן לקדושה אבל אם שינה צורתן ועשה מהן דבר אחר שרי.

אמתי מותר לצאת בשעת קריה"ת ? אסור לצאת ולהניח ס"ת כשהוא פתוח ואפילו איכא עשרה דצייתי לס"ת זולתו וגם הוא כבר שמע קה"ת בעשרה אבל בין גברא לגברא מותר והוא כשנשאר עשרה בביהכ"נ וכבר שמע קה"ת או שדעתו לבוא מיד וגם זה אינו מותר כ"א כשהוא לצורך גדול.

האם מותר ללמוד בין גברא לגברא ? משעה שנפתח הס"ת אפילו לא התחיל עדיין הקורא לקרות אסור לספר אפילו בד"ת וכן לפרש דבר תורה או להורות הוראה לאדם ששואל אסור ולאפרושי מאיסורא מותר לומר בדרך קצרה אם אי אפשר להפריש ע"י רמזיה, ואפי' בין גברא לגברא ואפילו אם השלים הוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום ואפי' אם כבר שמע קריאת התורה בעשרה, ויש מקילין בלמוד בין גברא לגברא וי"א דעם אחרים אין להקל שמא ימשך [ובכינו לבין עצמו המיקל ללמוד אז אין למחות בידו] אך להורות אז הוראה לפי שעה אין להחמיר.

באיזה אופנים מותר ללמוד באמצע קריה"ת ? יש מתירים ללמוד בלחש בדאיכא י' דצייתי לס"ת מבלעדו ואפי"ה אינו מותר בקול רם וי"א שאם יש י' דצייתי לס"ת מותר לספר בד"ת ויש מתירים למי שקודם שנפתח ס"ת מחזיר פניו ומראה עצמו שאינו רוצה לשמוע ס"ת אלא לקרות ומתחיל לקרות, ולקרות שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה שרי רק בלחש, וכ"ז אינו בפרשת זכור ופרה שצריך לכוין ולשומעם מפי הקורא והנכון שבכל הפרשיות ראוי למדקדק בדבריו לכוין דעתו ולשומעם מפי הקורא ואפילו להעביר הסדרא שמו"ת בשעת הקריאה אינו מן המובחר וי"א דמעיקר הדין הוא שאסור לעסוק בשום דבר אפילו בשמו"ת בשעת הקריאה ואפי' איכא עשרה דצייתי זולתו אלא צריך לשתוק ולשמוע הקריאה מפי הש"ץ ומ"מ לקרות שמו"ת או עם פירש"י בין גברא לגברא מותר, ונכון לקרות בלחש מלה במלה עם הש"ץ.

האם צריך לעמוד בשעת קריה"ת ? א"צ לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה אפילו העומדים על הבימה וא"צ לעמוד מפני ס"ת אלא כשאדם נושאה אבל כשמונחת במקומה א"צ ודוקא הקורא והעולה לתורה צריכין לעמוד, וכן אפילו כשאחד תופסה בידו כגון בעת שקורין ההפטרס כיון שהוא יושב במקומו א"צ לעמוד לפניה אפילו הם בתוך ד"א שלה על הבימה. ובעת שנושאים אותה חייב לעמוד לפניה עד שתתכסה מעיניו או עד שיגיענו המוליכה למקומה ואפי' סמיכה על איזה דבר אסור.

בשמחת תורה אחר שכ"א כבר עלה לתורה מי יעלה בעליית כל הנערים?



Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכרון תלמוד

חשיב חלון
לחנות חנויות
זמי וזורה
דמי ציורים וטבלאות

Tel \ Fax \ Fax no Demand
1 800 466-7593
www.Milchudayomd.org

הסדרה עומק
מחבר הרב מרדכי שניידר - חסידי אמת

סדר הגבה גלילה. עכשיו שנוהגים שהאחד מגביה ואחד גולל הכתב יהיה נגד המגביה ואם ירצה יוכל להתחיל לגללה מצד פנים. הגבהה היא יותר מצוה מגלילה וע"כ מי שנותנין לו ס"ת להגביה ולגלול וא"א לו לעשות שתיהן יגביה ויתן לאחור לגלול אבל אם כיבדו אותו להושטת המעיל ולגלול הגלילה עדיפא.

האם צריך להמתין על הגולל? אין המפטיר מתחיל אפילו לומר ברכת הפטרה עד שיגמרו לגלול הס"ת כדי שלא יהא הגולל טרוד ויוכל לשמוע ההפטרה והמנהג להמתין עד עצם גמר גלילת הספר לבד אף שלא כרכו עדיין המפה עליה, אבל בב' וה' שאומרים יה"ר אחר הקריאה א"צ להמתין על הגולל.

היאך מוציאים ב' ספרי תורה? ביום שיש בו ב' ס"ת לא יפתחו הב' ולא יסירו המפה עד שיגללו הראשון. ואין מסלקין הראשונה עד שכבר הניחו השניה על השלחן ומניחין השניה על השלחן קודם הקדיש כדי שיאמרו הקדיש על שתיהן ואח"כ מגביהין הראשונה וגוללין אותה ואחר גלילתה במפה פותחין השניה. וביום שיש ג' ס"ת כגון ר"ח טבת שחל בשבת וכה"ג אזי אחר שגמרו בראשונה מניחין השניה ואין אומרים קדיש רק מגביה הראשונה וגוללין כו' וכנ"ל ואחר גמר קריאת השניה מניחין השלישית אצלה שהיא לצורך מפטיר וא"צ להניח הראשונה רק אומר חצי קדיש על שני ס"ת אלו ומגביה השניה ופושטין השלישית וקורין לעולה למפטיר. ומוציאים ב' הספרים כאחת ותופסין בשניה עד אחר שקראו בראשונה ולא טוב הדבר שנוהגין באיזה מקומות למסרו לנער קטן אלא עכ"פ יש למסרה לבן דעת. גם יזהר האוחז הספר להתרחק קצת מן הצד כדי שלא יחזיק הספר אחורי הקוראים בתורה.

אימתי מפשיטין את התיבה? אין ש"צ רשאי להפשיט התיבה בצבור כל זמן שהם בבהכ"נ ופורשין בגדים נאים סביב התיבה לכבוד הס"ת וכשיצאין משם ונוטלין ס"ת ליתנו בבית שמשתמר בו לא יפשיט הש"ץ התיבה בפני הצבור שטורח צבור הוא להתעכב שם עם הס"ת עד שיפשיט את התיבה אלא מוליך הס"ת והם יוצאים אחריו וחוזר לבית הכנסת ומפשיט התיבה.

מי צריך ללוות הספר תורה? אין הצבור רשאים לצאת מבהכ"נ עד שיצניעו ס"ת. מיהו אם אינם יוצאים רק יחיד לית לן בה ואפילו שנים או שלשה ודוקא בביהכ"נ גופא אבל כשמוציאין אותה לבית אחר בכל גונוי אפילו יחיד לא יצא קודם הס"ת אלא ימתין עד שיוציאוה. ובמקומות שמצניעין אותו בהיכל מצוה לכל מי שעוברת לפניו ללוותה עד לפני הארון שמכניסין אותה שם וכן כשמוציאין מהיכל מצוה לכל מי שעוברת לפניו ללוותה עד הבימה. וכן המגביה והגולל ילכו אחר הס"ת עד לפני הארון ועומדים שם עד שיחזירו הספר תורה למקומה.

מה אומרים בעת החזרת הס"ת? בדרך הלוכו מן התיבה אומר הש"ץ והצבור מזמור לדוד הבו לה' וגו' ונוהגין שלא לומר מזמור לדוד כ"א בשבת או ביו"ט שחל בשבת אבל ביו"ט ומכ"ש בחול כשמסלקין הס"ת אין אומרים מזמור לדוד רק לדוד מזמור לה'.

על מה והאיך כופין בני העיר זא"ז? כופין בני העיר זה את זה לבנות בית הכנסת ואפילו המיעוט יכולין לכוף את המרובים. ואם אין בכחם לבנות מחויבין עכ"פ לשכור מקום מיוחד לתפלה. בבנין ביהכ"נ גובין לפי ממון לחודא ובשכירות ביהכ"נ גובין חציו לפי ממון וחציו לפי נפשות. המעכב לבנות ביהכ"נ אפילו יש ביהכ"נ אחרת בעיר מונע הוא רבים מלעשות מצוה ואם הביהכ"נ מכילה אותם אז אדרבה אסורים להפרד. וכ"ז בזמן שכולם לב אחד הוא אבל אם חלק לבם יותר טוב הוא שיתפללו כל כת בפני עצמה. וכופין לקנות להם תורה נביאים וכתובים ועכשיו מחויבים גם לקנות ספרי תלמוד ופירושיהם ללמד בהם לקטנים ולגדולים ובמקומות שהספרים מצויים אין כופין לקנות ספרים רק ס"ת דהרי יכולים לשאול אצל אנשי העיר.

דיני שכני הביהכ"נ הבונה כנגד חלון בית הכנסת אין מספיק לו בהרחקת ד"א לפי שהוא צריך אור גדול ועכ"פ בשמונה אמות ודאי סגי. ועזרה ועזרת נשים סגי בד"א. חצר ביהכ"נ שאין בו תשמיש צנוע לרבים אין יכולין למחות ליחיד שפותח שם חלונותיו אבל אם הקהל פותחין חלונות ביהכ"נ לחצירו יכול הוא למחות בידם ודוקא שהיחיד פותח חלונותיו למקום שהוא מהלך לרבים וא"א להם לבנות במקום הזה בשום פעם דאל"ה יכולין למחות דשמא ירצו הקהל לבנות במקום הזה והוא יטעון שיש לו חזקה בחלונותיו וימחה מלבנות. חלון שהולך כנגד ר"ה ובני אדם עוברים דרך שם לביהכ"נ לא ישפכו מי רגלים מן החלון ובלא"ה יש ליהזר שלא לשפוך שופכין במקום מהלך בני אדם שלא יחליקו בס. שכני ביהכ"נ שיש להם בית הכסא שמגיע ממנו ריח רע לביהכ"נ צריכין להרחיקו ואפילו אם קדם הבית הכסא לבנין ביהכ"נ אלא שצריכין לתת לו דמיה.

באיזה צד עושין פתח ביהכ"נ? אין פותחין פתח בהכ"נ אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר שאם מתפללין למערב יפתחוהו למזרח כדי שישתחוו מן הפתח נגד הארון שהוא ברוח שמתפללין נגדו ולפיכך במדינות אלו שאנו מתפללים ומשתחווים נגד מזרח צריך לעשות פתח הביהכ"נ במערב כדי שישתחוה מן הפתח נגד ארון הקודש. אם היה הפתח בצד אחר וחרב הביהכ"נ ורצו קצת מנהיגים לעשות הפתח כדינו אין האחרים יכולים למחות אפילו הם הרוב ואע"פ שמשנים סדר הישיבה.

סדר הבימה ומקומות ישיבה. עושין בימה באמצע ב"ה שיעמוד עליה הקורא בתורה וישמעו כולם ואין עושין יותר משש מדרגות לבימה. יזהרו שלא יעשו שום מקום לישוב עליו בין הבימה ובין ההיכל באופן שיהיה פני היושב נגד הבימה ואחוריו להיכל אם לא שיעשו המקום מן הצדדין. ועכשיו שעושין מקומות אצל הבימה ופני היושב להיכל ואחוריו לבימה אף שאחוריו לס"ת מ"מ רשות אחרת היא הבימה.

ביהכ"נ שרוצין להרחיבו האם יכול השכן לטעון שמאפייין חלונותיו?



Sponsored By: **DollarPhone**



כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

<p>לחשיב חלון לזמנות חשבות דמי תורה דמי גזירות וטבילות</p> <p>Tel / Fax / Cell or Internet 1 800 466-7593 www.MichaelJouda.org</p>	<p>התורה התורה התורה</p> <p>התורה התורה התורה</p>
---	---

מהני תנאי, אבל לאחר שנבנה לא מהני תנאי כלל. ודוקא שהתנו בפירוש אבל מסתמא לא אמרינן על תנאי הן עשויות ויש מקילין. ואפילו בחרבנו לתשמיש מגונה כגון חשבונות רבים לא מהני תנאה וחשבונות של יחיד בחרבנו י"א דמותו וי"א דאסור, בד"א בבתי כנסיות שבחוצה לארץ אבל בבתי כנסיות שבא"י לא מהני שום תנאי וי"א דגם בא"י מהני תנאי לשאר תשמישין שאין בהם קלות ראש.

האם מותר לדור למעלה מביהכ"נ? יש לזוהר מלהשתמש בעליה שעל גבי ב"ה תשמיש קבוע של גנאי כגון לשכב שם וברוך מקרה מותר, ושאר תשמישים יש להקל חוץ ממקום שע"ג הארון הקודש יש לזוהר שלא להשתמש שם. וכל זה דוקא בב"ה קבוע שנבנה מתחלה לכך אבל בית שיחדו לאחר שנבנה לביהכ"נ מותר לשכב עליו ומ"מ שומר נפשו ירחק מהם ובפרט במקום שהוא נגד ההיכל, ואם בשעה שנבנה ביהכ"נ נבנה בית דירה למעלה ממנו שרי לדור שם ומ"מ להשתמש שם תשמיש שהוא מגונה מאד כטינוף וכיו"ב בכל גווני אסור וע"כ אין לעשות כלל ביהכ"נ אם יש בהדירה שלמעלה ממנו דבר מגונה כזה. ואם הוא רק לזמן לא חיישינן לזה.

אימתי מותר לסתור ביהכ"נ הישן? אין סותרים בית הכנסת וה"ה ביהמ"ד ובין של יחיד או של רבים כדי לבנות בית הכנסת אחר ואפילו אם דעתו לבנותו עתה בגודל פאר ויופי וה"ה לעשות ממנו ביהמ"ד נמי אסור ואפילו אם היו כבר המעות גבויים לצורך כל הבנין ומונחים ביד הגבאי ואפילו האבנים והקורות וכל צרכי הבנין מוכנים ואפילו איכא להו דוכתא לצלויי באיזה מקום ואפי"ל לא רצו לסתור רק מחיצה א' להרחיבו, אלא בונים אחר תחלה ואח"כ סותרים הישן ואף שלא התפללו עדיין בה מותר לסתור הישנה, אפילו היה הביהכ"נ של כרכים דאנשי העיר אין יכולין למכרו בשום גוונא הכא שרי. ואסור ליקח אבנים מביהכ"נ הישנה כדי לבנות חדשה. והיכא דאיכא עוד ביהכ"נ קבוע בעיר שיכולים להתפלל שם כולם יש מתירין ויש אוסרין. וה"ה כשהביהכ"נ מושכרת להם רק לזמן ודעתם לשכור אח"כ במקום אחר אסור לסלק את עצמם ממקום הראשון עד שישכרו תחלה במקום אחר.

באיזה אופן מותר לסתור תיכף ומיד? והני מילי שהיה הראשון חזק אבל אם חרבו יסודותיו או נטו כותליו ליפול וה"ה כשגזר מלכות שלא יתפללו עוד באותו ביהכ"נ ומן הנמנע להשתדל סותרים אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה. ואסור לסתור דבר מביהכ"נ אלא אם כן עושה על מנת לבנות. ודוקא לנתוח ולשבר כלי קודש או לעקור דבר מחובר כמו אבן ממזבח לאפוקי לפנות הכלי קודש והספסלין וכדומה מביהכ"נ אף שאין זה כבוד לביהכ"נ אין בכלל זה, ומותר לדבק דף בכותל ביהמ"ד ולעשות גומא בכותל שיוכל להחזיק שם על ידי עץ אותו דף.

האם מותר לאכול ולישן ולשווח בביהכ"נ? בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש ושיחה בטילה אפילו שיחת חולין שהיא לצורך פרנסה ואין אוכלים ושותים בהם ואין עושין בהן שום מלאכה ות"ח ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות ולישן בהם מדוחק ובביה"מ אפי"ל שלא מדוחק שרי ואנשים הלומדים שם בקביעות לעולם שעת הדחק הוא אבל אם אין לומדים בביהכ"נ ובביהמ"ד אסור, אבל לעשות קפנדריא או ליכנס בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים וכ"ש שחוק והיתול ושיחה בטלה אסורים. וה"ה אם הוצרכו אנשי העיר לפי שעה להאכיל בהם אורחים עניים או להשיבן שם דמותו ודוקא בבתי כנסיות שבחוצה לארץ ויש אוסרין גם בזה ובמקום הדחק אין להחמיר.

לשאר צרכים האם מותר ליכנס לביהכ"נ? אין נכנסים בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ולא מהני שיקרא או ישנה מעט בכניסתו אם לא שעסק מקודם באיזה דבר הלכה בחוץ והתחילו גשמים לירד אז מותר לו ליכנס לביה"מ, ואין מספידים בהם אא"כ יהיה ההספד לאחד מגדולי העיר שכל בני העיר מתקבצים ובאים להספידו שמת קרובו של הגדול ומחמת זה באים רבים להספד וכ"ש כשההספד הוא על ת"ח, ואם צריך ליכנס בהם לצרכו כגון לקרוא לאדם יכנס ויקרא מעט או יאמר דבר שמועה ואח"כ יקראנו אבל לא יקדים הקריאה מקודם.

בית מדרש של יחיד מה דינו? יחיד הקובע מדרש בביתו לצרכו אין לו קדושה אבל אם הקדיש בית לצורך רבים ללמוד בו אפילו אם אין מתפללין שם כלל יש עליו קדושת ביהמ"ד. אין ישנים בביהכ"נ אפי"ל שינת עראי אבל בבית המדרש מותר שינת עראי ולת"ח הלומד שם בקביעות מותר אפילו שינת קבע.

איזה סעודות מותר לעשות בביהכ"נ? לצורך ביהכ"נ מותר לאכול ולישן בתוכו ולא יכניס מטחו לשם ויש מתירין, ואפילו לצורך מצוה אחרת כגון כשנקבצים לעבר השנה בביהכ"נ מותר לאכול שם ורק סעודת עיבור שנה שאין בה קלות ראש שהיתה עשויה בפת וקטניות בלבד לאפוקי סעודת מצוה שיש בה שכרות אסור אף בבית המדרש והנהגין להקל לעשות סעודת סיום השי"ס בביהמ"ד מפני שאין להם מקום אחר מרווח לזה אין למחות בידם דיש להם על מי לסמוך.

ביהכ"נ לאחר חרבנו מה דינו? אפי"ל לאחר שחרבו עדיין הן בקדושתן וכשם שנוהגים בהם כבוד בישובן כך נוהגים בחרבנם חוץ מכבוד ורבוץ, ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן. ואם סתרו ביהכ"נ ממקום זה ובנאוהו במקום אחר ואין בדעתם לבנות עוד במקום הראשון אין שייך דין זה אלא יעשו גדר סביבו שלא יבואו לזלול שם ואם הוא במקום שיוכלו למכור ימכרוהו. ואין חילוק בזה בין בתי כנסיות שבא"י ובין שבחו"ל.

באיזה אופן מהני תנאי להשתמש בביהכ"נ? אם בשעת בנין ביהכ"נ התנו עליו להשתמש בו מותר להשתמש בו בחרבנו אבל ביישובו לא מהני תנאי ודוקא לאכילה ושתייה או ליכנס בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים דיש בזה משום קלות ראש אבל לשאר תשמישים

<p>מה הזיתר לערוך מסיבות וחטונות בבתי מדרשים?</p>		<p>לחשיב הלוח לחנות חסידות דמי חזרה דמי ציורים וטבלאות</p> <p>Tel: Fax: or Demand 1 800 466-7593 www.NicholasPhone.org</p>	<p>הסדרה ערוך הוצאת תלמוד תשס"א</p>
<p>Sponsored By: DollarPhone</p> <p>כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל</p>		<p>הנהגות מצוות</p>	

להתוודע שגליון זה משמש רק לאלו שכבר למדו ורוצים לחזור עליו בקצרה, אבל לא ללמוד מזה בתחילה, וכשי"כ שלא לפסוק מזה הלכה למעשה

משל אחרים ולכן יכולים למכרו ומכ"מ המעות נשארים בקדושתן ואינם רשאים להורידן מקדושתן, וכ"ז כשמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם או אם מכרו ז' טובי העיר שלא במעמד אנשי העיר אבל אם הסכימו ז' טובי העיר באותו מכר והיו במעמד אנשי העיר רשאים להוציא המעות לכל מה שירצו אפילו לאיזה דבר של חול, ואם קבלו עליהם בני העיר בפירוש במכר זה כל מה שיעשה אפילו יחיד מה שעשה עשוי אבל אם נתנו לו סתם רשות למכור אז המעות בקדושתן, ובאתרא דלא שכיחי רבים דאתי מעלמא נקרא כפר אע"ג דשכיחי רבים עוברים ושבים לפרקים אמנם כל מקום דשכיחי רבים מעלמא שבאין להתפלל שם אפילו אם העיר היא קטנה או מקום שיש שם חכם גדול שמתקבצים שם רבים הצורכים לו ולתורתו הוי ככרך. אפילו ביהכ"נ שבכרך אם ידוע שלא עשו אותה אלא למעט עם ג"כ דינו כבהכ"נ של כפרים אפילו הוא בכרך אם לא שסייעו אנשי העיר ג"כ על הבנין ואפילו מעט או אין להם רשות על המכירה בלא דעתן.

דין ביהכ"נ של כרכים. אבל של כרכים אפילו בנו אותו משלהם אינו נמכר ואפילו הסכימו במכירה זט"ה במעמד אנשי העיר ואפילו אם ירצו להעלות אח"כ הדמים בקדושה אין להם רשות לזה אלא א"כ תלו אותו בדעת היחיד שאז יעשה בו היחיד מה שירצה בהסכמת הצבור ואם בפירוש תלו בדעת היחיד שיכול למכור ויעשה מה שירצה בלא הסכמתם א"צ לעשות בהסכמתם וה"ה לכל דברי קדושה שנזכרו כאן וכן כל דבר השייך לביהכ"נ כגון חצרות או מקוה אמרינן ג"כ כי האי גוונא ולא מצי למוכרין או לסוגרין למנוע מהן אורחין, וכן הא דזט"ה במעמד אנשי העיר בכפרים יכולים להוציא הדמים לחולין לאו דוקא בביהכ"נ אלא אפילו בתשמישי קדושה הדין כן. אך מ"מ בתשמישי קדושה אף דמותה להשתמש בדמיהם כשנמכר בזט"ה במ"ה בכפרים מ"מ הם גופא בקדושתיהו קיימי ביד הלוקח אבל ביהכ"נ ותשמישי מצוה מותר להשתמש בהן, וכל כלי ביהכ"נ וספסלים ויריעות שבביהכ"נ דינם כביהכ"נ. וכ"ז דוקא כשבנאוהו משלהם אבל אם נדבו אחרים לזה אין מועיל מה שתלו הם בדעת היחיד. וכ"ז בסתמא אבל אם ברור לן דלא בנאו אלא אדעתא דבני עירם לבד וגם לא סייעו להם אחרים דינו ככפר. ואפילו ביהכ"נ של כרכים אם אינם מתפללין בו יכולין למכרו. ודוקא כשמכרו בענין שלא יהיה אח"כ ביהכ"נ אבל אם אח"כ ג"כ ישאר ביהכ"נ מותר.

אין להם ביהכ"נ אחר מה דינו? וכל זה כשיש להם בהכ"נ אחרת שבנאוהו עכשיו אבל כשיש להם שני בתי כנסיות מקודם אסור למכור אחד וי"א דמותר אפילו באופן זה אבל כ"ז דוקא כשאותו ביהכ"נ מרווח והוא מתזיק לכולם דאל"ה פשוט דלכו"ע אסור. ואפי' בכרכים היכא דבנאו אחרת טובה מותר לסתור הראשונה וכן עצים ואבנים מראשונה מותר להשתמש בהן ולהוציאן לחולין ע"פ זט"ה במעמד אנשי העיר. אבל אם אין להם רק בהכ"נ אחת אסור למכרו אפילו בזט"ה במעמד אנשי העיר ואפילו כשמוכרים זה כדי לקנות אחרת אם לא שירצו לקנות בדמים אחרת בגוונא דליכא למיחש לפשיעותא כגון שמוזמן ביהכ"נ ליקח ואינו חסר אלא נתינת המעות או מותר ע"י זט"ה במעמד אנשי העיר. כל דבר שבקדושה שנמכר ומותר לשנותו נמכר בלא הכרזה ואין בו אונאה אבל דבר שאסור לשנותו לקדושה קלה צריך הכרזה. וכ"ז במכירת קרקע ובתים אבל במכירת מטלטלין בודאי יש אונאה, ודוקא בקרקע צריך הכרזה אבל במכירת מטלטלין אין צריך הכרזה.

סדר העילוי בדברים שבקדושה. בני העיר שמכרו בהכ"נ יכולים ליקח בדמיו היכל שמניחין בו ס"ת או לוח שמעמידין עליו ס"ת, מכרו תיבה יכולים ליקח בדמיו מטפחת של ס"ת, מכרו מטפחת לוקחין בדמיה ספרים שכתוב כל חומש לבדו וכן נביאים וכתובים ומ"מ לא שוים לכל צד קדושת חומשים העשויים בגלילה גדולה מהן ואסור ליקח בדמי חומשין נביאים וכתובים ובדמי נביאים וכתובים לוקחין חומשים. ונביאים וכתובים גופא כי הדדי נינהו. וחומשין שלנו אפילו אם כל החמשה היו כרוכין יחד גרע מחומש אחד העשוי כתיקון ס"ת, מכרו ספרים לוקחין בדמיהן ס"ת. ואפילו לכתחלה נמי מותר למכור כדי לקנות עליו קדושה ולהוריד מקדושה אפילו כבר מכרו אסור.

בשביל דבר השוה לו בקדושתו האם מותר למכרו? אם מותר לקנות בדמי קדושה אחת קדושה אחרת כיוצא בה יש אוסרים ויש מתירים ודוקא בכל הדברים שיכול להעלות בקדושה אבל בס"ת שאין יכול להעלות הדמים בקדושה יותר לכו"ע כשמכרה יקח בדמיה אחרת. וכ"ז לענין דיעבד אבל לכתחלה אסור למכור שום דבר קדושה כדי ליקח כיוצא בה ואפילו היכא דליכא למיחש לפשיעותא כגון שהדבר קדושה אחרת מוזמן לפנינו ואינו חסר אלא נתינת מעות. ואם חזי ביה תיוהא או שהיה קטן מהכיל לכו"ע מותר אפילו לכתחלה למכרו כדי ליקח אחר. אם מתחלה כשקונה הספר היה דעתו לכן שיהיה לו כ"ז שיצטרך לו ובאם יודמן לו יותר יפה ימכור זה ויקח היפה מותר למכור הספר ליקח חדשה ואף שלא התנה בפירוש וי"א דיחיד על ס"ת שלו מותר למכור אבל הספר של צבור אסור.

באיזה אופן מותר לשנות במעות שנגבו מקהל? אם גבו מעות לבנות בהכ"נ או בית המדרש או לקנות תיבה או מטפחת או ס"ת ורצו לשנותו מלצורך מה שגבו אותם אין משנין אלא מקדושה קלה לחמורה אבל אם עשו בהם הדבר שגבו אותם בשבילו משנין המותר לכל מה שירצו אפילו לדבר שאין בו קדושה כלל אלא שהוא צרכי צבור, ואם רוצים הגבאים ללותן וליתן אח"כ אחרים תחתם י"א דאסור וי"א דמותר אך ע"י שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר לכו"ע שרו לשנות המעות, ואם כשגבו המעות התנו לעשות חפצם ממות הדמים אפי' קנו ומכרו וחזרו וקנו קדושה במקצת הדמים מותר להוריד המותר ויש חולקין בזה, אבל אם לא התנו כשגבו אלא כשמכרו התנו אסור להורידם. ואם קנו בדמים אלו שגבו עצים ואבנים אסור לשנותן רק לקדושה חמורה ואסור ללותן וליתן אחרים תחתם, ואם הביאו עצים ואבנים לצורך בנין בהכ"נ אם באו ליד גבאי אסור לשנותן רק לקדושה חמורה וע"י שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר שרי וקודם שבאו ליד גבאי וה"ה כשהתנדבו מעות לביהכ"נ מותר לשנותן אבל מכל מקום לא יוכל לחזור בו. ומיירי כשלא הלכו לקבץ אותם מבני העיר אלא שרכים התנדבו מעצמן והביאו דאז מותר לשנותן קודם שבאו ליד גבאי.

לאיזה דבר מצוה למכור ס"ת? מוכרים בהכ"נ וכן שאר דברים שבקדושה ואפי' ס"ת להספקת תלמידים או להשיא יתומים ואפילו יתומות בדמיו ואפילו ס"ת. וה"ה דמוכרין ס"ת לפדיון שבויים ואין ראוי למכור אפילו ביהכ"נ ואפילו לפ"ש כ"א בשא"א להשיג מעות אחרות ע"י מן הצבור ובאופן זה מותר אפילו בשאין להם רק ביהכ"נ אחת.

דין ביהכ"נ של כפר. וכ"ז בבהכ"נ של כפרים ואפי' בנו אותה

קהל שבנו ביהמ"ד חדשה ורוצים למכור הישנה מה יעשו?



Sponsored By: DollarPhone



לחשיב חלוצי
לדגנות חסידות
דפי חזרה
דפי ציורים וטבלאות

Tel \ Fax \ Cell no Demand
1 800 466-7593
www.Milichus@yemad.org

הסדרה עומד
המכיר והמכיל - חסידות חסידים

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

להתודע שגליון זה משמש רק לאלו שכבר למדו ורוצים לחזור עליו בקצרה, אבל לא ללמוד מזה בתחילה, וכשי"כ שלא למסוק מזה הלכה למעשה

למי הזכות לבנות ביהכ"נ? מי שיש לו תנאי עם הקהל שלא יוכל לבנות בהכ"נ כי אם הוא וזרעו אינו יכול למכור זכותו לאחר וה"ה בשאר דבר מצוה אא"כ התנו בפירוש שיכול למכור זכותו. ואם קנה מהם בדמים הוא ככל קנין דעלמא ויכול למכור זכותו לאחר ודוקא להגון כמוהו הקנו לו זכות זה וכן כשהרשוהו בפירוש שיכול למכור זכותו הוא ג"כ דוקא להגון כמוהו.

גבו מעות לבנות ביהכ"נ לאיזה דבר מותר לשנותו? גבו מעות לבנין בהכ"נ ובא להם דבר מצוה מוציאין בה המעות, קנו אבנים וקורות לא ימכרום לדבר מצוה אלא לפדיון שבויים אע"פ שהביאו האבנים וגדרום ואת הקורות ופסלום והתקינו הכל לבנין בהכ"נ מוכרים הכל לפדיון שבויים בלבד, אבל אם בנו וגמרו לא ימכרו בהכ"נ אלא יגבו לפדיון מן הצבור אבל מן הדין שרי בפדיון שבויים ולקדושה חמורה בכל גווי ואפילו בלא זט"ה במעמד אנשי העיר, ודוקא גמרו אבל לא גמרו את הבנין דינו כאבנים וקורות שזכרו מקודם.

האם יכולין לחזור מנדבת קרקע לביהכ"נ? ראובן שאמר קרקע זו אני נותן לבנות עליה בהכ"נ ולא רצו עובדי כוכבים להניחן לבנות בהכ"נ והקהל אומרים לבנות עליו בית לת"ת וראובן אומר אדעתא דהכי לא נדיי לא מצי ראובן הדר ביה ואם ראובן לא היה דר שם היו יכולים לשנותה ואפילו לדבר הרשות ואף שהוזמן הקרקע לביהכ"נ ואף שהוא עומד וצווח איני חפץ אלא שיהיה לביהכ"נ לא משגחינן ביה. ואם הוא מבני אותה העיר אינם רשאים לשנותה אם הוא עומד וצווח אא"כ יש שם חבר עיר דכל מאן דאתי אדעתא דידיה אתי וזט"ה במעמד הקהל דינם כחבר עיר, ומ"מ ראובן נמי לא מצי לשנות ולמהדר ואפילו לא מצי עתה לבנותה מפני השלטון שמא לאחר זמן ימצאו חנינה לבנותה.

האם מותר לשנות מבית קבוע לתורה או לתפלה? מהיה בביתו בהכ"נ ימים רבים אין הצבור רשאים לשנותו בבית אחר ואפי' יש להצבור קצת טעם בדבר אבל אם רוצים לבנות ביהכ"נ קבוע רשאים. ואם רק מקצת מהצבור רוצים להתפרד ולהתפלל במקום אחר רשאים. אבל חברה שהיו לומדים בבית אחד כמה שנים ואח"כ רוצים ללמוד ב' חדשים בכל בית ובית אינם יכולים לשנות. וה"ה במי שזכה באיזה ענין של כבוד או של מצוה אין מעבירים ממנו [אם לא שיש טענה גמורה למערערים] ול"ד בדברים הנוגעים תדיר אלא אפילו בדברים רמזמן לזמן קאתי נמי דינא הכי. אנשים שהחזיקו לקבור מתים אינם יכולים למחות באחרים שבאים לקבור שבעשיית מצוה כל אחד רוצה לזכות ובמדינות שיש חבורות מנויות על כך שמניחים עסקיהם בכל השנה כשמזדמן להם מצוה זו צריך ליתן להחברה כמנהגם.

למי שייכים נדבת ביהכ"נ? כלי הקודש של כסף שנהגו להביא תמיד לבית הכנסת בחגים אין יכולים להוציא לחולין ולמכרם והקהל יכולים לתפושם שישארו בחזקת הקדש אחר מיתת המקדש. ועכשיו המנהג שנשארים ברשות בעליהם ואם כן המביאים את הכלים מביאים אדעתא דמנהגא והוי כמו שהתנה בפירוש דלא תחול עלייהו קדושה ומ"מ יותר טוב להתנות בהדיא בשעת הבאה דהוא רק בתורת שאלה בעלמא.

מאימתי חל קדושה על הביהכ"נ? בנו בית סתם והקדישוהו אחר כך לבית הכנסת דינו כבהכ"נ ואפילו לכתחלה שרי אבל אינו קדוש עד שיתפללו בו אפילו אם באוהו לשם בהכ"נ ומותר לשנות הבית לחול ומיירי שבנאוהו הקהל ממעות חולין שיש להם אבל כשגבו המעות לצורך ביהכ"נ אסור לשנות הבית להורידו מקדושתו לחול ומ"מ עדיין אין לו קדושת ביהכ"נ לכל מילי רק שאסור לשנותו, וכיון שהתפללו בו אפילו אורחים לפי שעה כיון שהיה מיוחד לתפלה קדוש ואם לפי שעה הקדישו הכל כפי מה שאמרו. ויחיד שבנה ביהכ"נ אף שעדיין לא התפללו בו ואין לו קדושת ביהכ"נ מ"מ אינו יכול לחזור בו אבל אם עשה מטפחת לס"ת שלו שיש לו בביתו ואין קורין בו ברבים כל שלא נשתמש בו לס"ת יכול לחזור בו ויש חולקין בוה. וסתם הזמנה לפי שעה לא חשיבא הזמנה כלל.

איזה דברים אסור לעשות במקום שהיה ביהכ"נ? כשמוכרים אנשי הכפר בית הכנסת וה"ה בשל כרכים כשתלו בשעת הבנין בדעת יחיד יכולים למכור ממכר עולם והלוקח יעשה בו מה שירצה חוץ ממרחץ ובורסקי ובית טבילה ובית הכסא ואפילו אם נפל הבנין במקום ההוא ונשאר רק תל בעלמא אסור להשתמש שם באלו הארבעה דברים וכן אסור לזרוע במקום ההוא, ואם מכרוהו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר יעשה הלוקח אפילו אלו ארבעה דברים ואפשר בעיני דוקא כשהתנו בהדיא בעת המכירה והרשו ללוקח על זה. וה"ה שעי' זט"ה במא"ה מותר להוציא הדמים לכל מה שירצו אפילו לדבר חול. ולכתחלה בכ"א צריך ליהזר שלא לעשותן לדי' דברים אלו.

האם מותר ליחיד למכור הס"ת שלו? י"א דיחיד בשלו אפילו ס"ת מותר למכור ולעשות בדמיו כל מה שירצה כל שלא הקדישו לקרות ברבים ואם נתנו לרבים לקרות בו אסור אפילו לא הקדישו ממש ויש מי שאוסר אא"כ ללמוד תורה או לישא אשה ואפילו זט"ה במעמד אנ"ה ג"כ אסורין למכור ס"ת ולהשתמש בדמיה אא"כ הוא תועלת בשביל לימוד התורה ואם מכר צריך לקנות בדמיה ס"ת אחרת וי"א דבזט"ה במעמד אנ"ה לכו"ע מותר להשתמש בדמיה. ולכו"ע אין רואה סימן ברכה בדמים אלו. וכ"ז דוקא בספר תורה אבל בתשימישי קדושה לכו"ע מותר ביחיד למוכרו ולהשתמש בדמיה כל מה שירצה וי"א דאפילו בתשימישי נמי אסור להשתמש בדמיה. אפילו בס"ת אם קנה מתחלה הס"ת כדי למכרה וכ"ש אם קבלה בחוב מותר למכרה לכו"ע ולהשתמש בדמיה למה שירצה. שארי ספרים דינן כס"ת ואסור למכרן כשהקדישו לרבים לקרות בו אלא ללמוד תורה או לישא אשה. צ"ע אם מוכרין ס"ת לקנות גמרא ופוסקים ופירושיהן.

האם מותר להשאיל או ליתן במתנה ביהכ"נ או ס"ת? בהכ"נ או לבנים ועצים מבהכ"נ ישן סתרו יכולים זט"ה במא"ה ליתן במתנה וי"א דאפי' בלא מעמד אנשי העיר. ובכרכים אסור בכל גווי וכן יכולים להחליפן באחרים והם יוצאים לחולין והלוקח יכול להשתמש במ שמיש חול, אבל אסור למשכנן או להשכיר או להשאיל על זמן ואח"כ יחזירם בעין אפילו ע"ז טובי העיר ובמא"ה, דאילו בהלוואה לחלוטין והלוה יחזיר לבנים אחרים תמורתם בודאי שרי. ואע"פ שקבל מעות כשמשכנן או השכירין אין הקדושה חל על המעות. ודוקא בדרך שמורידן מקדושתן אבל מותר להשאיל אפי' ס"ת לקרות בה אפי' משל רבים ליחיד וכ"ש להשאיל ביהכ"נ להתפלל בה ואפי' אין השואל קורא או מתפלל בו. וליתנו לאנשי עיר רחוקה שבודאי לא נהנו ולא יהנו מהם לעולם אסור. וכ"ז כשנותנין להשתמש בה בחול אבל ליתנה להן במתנה שיתפללו בתוכה מותר וה"ה דמותר להם ליתן ס"ת [וה"ה כל תשימישי קדושה] במתנה.

האם מותר ליחיד למכור ספרים ולהוציא המעות?

Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

החשבון החדש
לחובות חשמליות
זמינות
דמי ציודים וטלפונות
Tel \ Fax \ Cell or Bezeq
1 800 466-7593
www.MichaelJouda.org

החשבון החדש
לחובות חשמליות
זמינות
דמי ציודים וטלפונות
Tel \ Fax \ Cell or Bezeq
1 800 466-7593
www.MichaelJouda.org

איזה מקומות תפלה יש להם דין ביהכ״נ? רחבה של עיר אף על פי שמתפללין בה בתעניות אין בה משום קדושה וכן בתים וחצרות שמתקבצים בהם להתפלל באקראי אין בהם שום קדושה אפילו הוא בית פנוי שאין דר בה אדם ואצ״ל אם מתקבצין להתפלל בבית שדרין בו ומשתמשין בו צרכיהם בודאי אין ע״ז שם ביהכ״נ אפילו מתפללין שם תדיר. ועזרות שלנו לא עדיפי מבתיים וחצירות שאינן מתפללין בהם אלא כשהם נדחקים ומ״מ הואיל ומתפללין שם תדיר כ״ז שהם נדחקים אע״פ שהוא אקראי לגבי זה המתפלל המקום נעשה קבע לעצלנים. ובעירות גדולות שהדרך להתפלל שם בעזרה בקביעות כל קדושת ביהכ״נ עליו אבל גן ופרדס ואיצטבא שסביבה אע״פ שפתוח לביהכ״נ אין בה קדושה ואם היה פתוח נגד ההיכל יש להחמיר שלא לנהוג שם קלות ראש.

איזה דברים הם תשמישי קדושה? תשמישי קדושה כגון תיק של ספרים של תורה נביאים וכתובים וה״ה לשאר ספרי קודש ומוזות ורצועות תפילין והתיק שלהן בין שׁר ובין שׁי, וארגו שנותנין בו ס״ת או חומש שהוכן לכך ואפילו אם עדיין לא נתן בו רק פעם אחד או שלא הוכן מתחלה לכך אך שרגיל ליתן שם בקביעות ג״כ נתקדש, וכסא שנותנין עליו ס״ת וה״ה מקק ספרים ומקק מטפחותיהן והיינו רקב של הספרים והמטפחת שנעשה על ידי התולעת האוכלתן יש בהן קדושה וצריך לגנון אחר שנתבלו ואין עומדין לתשמישן עוד וגם אסור להשתמש בהן שום תשמיש ודוקא תשמיש קדושה עצמה אבל דבר המשמש להתשמיש קדושה והוא הנקרא תשמיש דתשמיש אין בו קדושה ומותר להשתמש בהן אף בעורן קיימין.

איזה דברים הם תשמיש לתשמיש? ודוקא הרבר שמניחין בהן דבר הקדושה בעצמו לפעמים או שנעשית לכבוד כגון מכסה שעל הקרשים של הספרים אבל אותו מכסה שהוא לשמור אותו מכסה שעל הקרשים לא מיקרי תשמיש דהוי תשמיש דתשמיש וכל כיוצא בזה ווילון שתולין לפני ההיכל כה יום לא הוי רק תשמיש דתשמיש. י״א דלא מקרי ארון הקודש אלא אם הוא כמין ארגו שאינו עשוי רק לכבוד התורה אבל ארון הבנוי בחומה הנעשה לשמירה לא מיקרי תשמיש קדושה וכל שכן אם הספרים מתקלקלים בו דמותר ליטלן משם ומותר לסתור אותו המקום ובאופן זה אפילו עשוי לנוי כיון שהוא מתקלקל אין עליו שם תשמיש קדושה, ואם עושין ארון עץ תוך חלל החומה אותו הארון תשמיש קדושה הוה וכן כששטחים חתיכת בגד בתוך החומה שלא יתקלקלו הספרים יש על אותו הבגד שם תשמיש קדושה. ואותן תיבות המיוחדות לשום שם ספרים שלנו שהספרים מכוסים בנייר ובעור או בקרשים מקרי התיבה תשמיש דתשמיש ואף דבארגו שנותנין בו ס״ת אפילו הס״ת מונחת בתיק הוי הארגו תשמיש קדושה משא״כ אלו התיבות עשוי רק לשמירה בעלמא. אסור לכבס מטפחת של ס״ת וכל תשמישי קדושה במי רגלים מפני הכבוד וה״ה בכל דבר המסריח כמו מי משרה של פשתן.

מה עושין בספרים שבלו? ס״ת שבלה וה״ה נביאים וכתובים כשהם כתובים בעור ובגלילה וכדיו מניחין אותו בכלי חרס וגונין אותו בקבר ת״ח אפי״ אינו אלא שונה הלכות ולא שימש ת״ח. וה״ה שאר ספרים שבלו שצריך לגנון ואסור לשורפן וה״ה בכל תשמישי קדושה יש לזוהר בזה.

למי שייכים הספרי תורה שמונחים בביהכ״נ? ספר תורה שהוחזק שהיה של אבותיו של ראובן ומונחת בביהכ״נ אין הצבור יכולים להחזיק בהם ואפילו היתה לבושה מעילין של צבור ולא הקפיד, ואפילו יש עדים מבני אותה העיר דנתנה לצבור לא מהני ואפילו אם ירצו לסלק עצמם ממנה לא מהני אא״כ יש להם ס״ת אחרת מדוייקת וכשרה כמותה. וי״א דזה רק כשאנו יודעין בבירור שבתחילה לא הניחה לחלוטין רק שהשאלה לביהכ״נ שיקראו בה רבים אבל בהניחה סתם מסתמא אקדשה לעולם. ומנהג העולם כהיום למכור ס״ת אפילו נתנו מתחלה לביהכ״נ לקרות בו ולכו״ע אין להחמיר בזה בדיעבד ומ״מ לכתחלה בודאי טוב להתנות בהדיא שאין נותנה לחלוטין. ישוב שלא היה לצבור ס״ת וקראו בס״ת של יחיד ואח״כ קנו הצבור ס״ת וטוען היחיד שיש לו חזקה שיקראו דוקא בס״ת שלו אין זו חזקה ומ״מ אין למעט כבוד ס״ת של היחיד אלא יקראו בכל שבת בס״ת אחרת.

איזה מעילים אסור ללבוש להס״ת? אין לקנות מעילים שנשתמש בהם הדיוט לתשמיש קדושה אבל למצוה שרי, וכ״ש שאסור מדברים שנשתמש בהן לע״ג ואפילו בדיעבד אסור וצריך למכרן ולחזור ולקנות אחרת. וספרי פסולים של העו״ג שמכורכים בשיראים לנוי אין ליקח השיראים לעשות מהן טלית וק״ו דאסור לעשות מהן תשמישי קדושה וע״כ אסור ליקח הכריכות ולכרכן על ספרי קודש שלנו.

דיני אתנן זונה. אסור לעשות מאתנן זונה או מחיר כלב דבר של מצוה כגון בהכ״נ או ס״ת או כלי ביהכ״נ וה״ה מפות לס״ת אסור וה״ה דרום דבר מצוה אסור לעשות מהאתנן ומחיר כגון נר ושמן לביהכ״נ וה״ה ציצית וטלית מצוה. ודוקא מהאתנן עצמה אבל אם נתנו לה מעות באתנן מותר לקנות בהן דבר מצוה וה״ה כשלקח בעד הכלב מעות מותר לקנות בהם דבר מצוה. ולא מקרי זונה אלא איסור ערוה היינו חייבי כריתות וי״א דה״ה חייבי לאוין וזונה נכרית לכ״ע אתננה אסור אבל אלו הפנויות הקדשות שמקדישות דבר מותר לקבל מהן. ואיסור דאתנן חל על כל מה שיתן לה ואפילו פסק עמה טלה אחד בשכרה ונותן לה הרבה כולם אסורים. ודין אתנן הוא דוקא כשנתן לה אתנן ואח״כ בא עליה אבל בא עליה ואח״כ נתן לה אתננה שהתנה עמה מותר. אתנן הוא דוקא כשנתן הנואף להנואפת אבל אם האשה נתנה לו מותר האתנן ואם נתן האתנן לזכר לשכב עמו אסור האתנן. אם נשתנו האתנן והמחיר כגון זיתים ועשאן שמן ענבים ועשאן יין מותר.

אימתי חוזרים לשררה שהיה לו בתחילה? אדם שהוא רגיל בשום מצוה שהחזיק בה ברשות הקהל כגון גלילה ואפילו לא הרשה בפירוש אלא כל שהחזיק זמן רב ושתקו ולא מיתו הוי חזקה ואירעו אונס או עוני ונתנו הקהל המצוה לאחר ואח״כ העשיר ורצה שיחזירו לו המצוה אם בשעה שנתנו הקהל המצוה לשני היה ספוק ביד הראשון לתת מה שהיה נותן בכל שנה ולא חפץ בה ונתרצה הוא עם שאר הקהל לתת לאחר איבד זכותו, אבל אם כשנתנו לשני לא היה ביד הראשון סיפק לתת מה שהיה נותן ועתה שיש בידו רוצה לזכות במצותו ולחזור וליתן מה שהיה נותן תחלה חוזר למצותו ואין לשנותו אפילו מע״ה לת״ח אם לא שיש טענה גמורה למערער. אך אם יש ראייה ברורה שכבר נתייאש מזה אבד חזקתו. וה״ה פרנס שעבר מחמת אונס ומינו אחר תחתיו דכשיעבור אונסו חוזר לפרנסותו ואין ליתן לשני שום חלק בפרנסות משום איבה דראשון ומ״מ אין לנהוג בזיון בשני ויתנו לו שום מינוי של כבוד בצרכי צבור. אם עבר משררותו מחמת עבירה שעשה אפילו בשוגג אינו חוזר לשררותו.



סוכת בידמ״ד שמתפללין בו סליחות ומנחה מעריב במשך חודש תשרי יש לו קדושת ביהכ״נ?

Sponsored By: DollarPhone

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

לחשיב חלוח
לחנות חסידות
דמי חדרה
דמי גזירים וטבלאות

Tel \ Fax \ Cell no Demand
1 800 466-7593
www.Milchudayomah.org

הסניף הערבי
מפגש ותרומה - חסידות אשכנז